

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü

KİŞİSEL GELİŞİM ve EĞİTİM ALANI

**HAYAT BOYU REHBERLİK HİZMETLERİ
EĞİTİMİ KURS PROGRAMI**

ANKARA, 2017

İÇİNDEKİLER

PROGRAMIN ADI	2
PROGRAMIN DAYANAĞI.....	2
PROGRAMIN GİRİŞ KOŞULLARI	3
EĞİTİMCİLERİN NİTELİĞİ.....	3
PROGRAMIN AMAÇLARI	3
PROGRAMIN UYGULANMASIYLA İLGİLİ AÇIKLAMALAR	4
PROGRAMIN KREDİSİ.....	6
PROGRAM SÜRESİ VE İÇERİĞİ	6
Hayat Boyu Öğrenme ve Rehberlik Hizmetleri	7
Türkiye ve Dünyada Hayat Boyu Rehberlik Bilgi Sistemleri	7
İş Piyasası ve Hayat Boyu Rehberlik	7
Kariyer Gelişimi, Kariyer Danışmanlığı ve Kuramlar	7
Kariyer Gelişiminde Yeni Yönelimler	8
Mesleki Yeterlikler	8
Kültürel Farklılıklar İle Çalışma	8
Engelli Bireyler İle Çalışma	8
Ölçme ve Değerlendirme Süreci ve Kariyer Planlama İle İlişkisi	8
Meslek Etiği ve Savunuculuk	8
Kariyer Danışmanlığı Hizmetlerinde Teknoloji Kullanımı	9
Farklı Eğitim Basamaklarında Kariyer Rehberliği	9
Yükseköğretimde ve Yetişkinlere Yönelik Kariyer Rehberliği	9
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRMEYLE İLGİLİ ESASLAR	9
PROGRAMIN UYGULANMASINDA KULLANILACAK ÖĞRETİM ARAÇ-GEREÇLERİ	10
BELGELENDİRME	10

PROGRAMIN ADI

Hayat Boyu Rehberlik Hizmetleri Eğitimi

PROGRAMIN DAYANAĞI

1. 24.06.1973 tarihli ve 14574 sayılı Resmî Gazete' de Yayımlanan, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu,
2. 14.09.2011 tarihli ve 28054 sayılı Resmî Gazete' de yayımlanan, 652 sayılı Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname,
3. 21.5.2010 tarihli ve 27587 sayılı Resmî Gazete' de yayımlanan Yaygın Eğitim Kurumları Yönetmeliği,
4. Talim ve Terbiye Kurulunun 20.04.2016 tarih ve 19 sayılı kararı ile kabul edilen, Yaygın Eğitim Kurumları Çerçeve Kurs Programı,
5. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 26.11.2014 tarih ve 101 sayılı kararı ile kabul edilen Rehberlik ve Kariyer Planlama Dersi Öğretim Programı,
6. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 01.01.1975 tarih ve 1 sayılı kararı ile kabul edilen Ortaöğretim Rehberlik ve Yönlendirme Dersi (9-12. Sınıflar) Programı,
7. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 14.09.2012 tarih ve 159 sayılı kararı ile kabul edilen Okul Öncesi Eğitim Rehberlik Programı,
8. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 11.12.2013 tarih ve 240 sayılı "Mesleki Eğitim Merkezi (Okulu) Sınıf Rehberlik Programı" kararı,
9. 17.4.2001 tarihli ve 24376 sayılı Millî Eğitim Bakanlığı Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği.
10. Milli Eğitim Bakanlığı, Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün "Okullarda Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Kılavuzu"
11. Onuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı (2014-2018)

PROGRAMIN GİRİŞ KOŞULLARI

1. 18 yaşını tamamlamış olmak,
2.
 - a) Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okul ve kurumlarda rehber öğretmen olmak veya
 - b) Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü'ne bağlı okul ve kurumlarda öğretmen/yönetici olmak veya
 - c) Lisans mezunu olmak ve Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü'nde görev yapıyor olmak.

EĞİTİMCİLERİN NİTELİĞİ

1. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığınca yayımlanan Öğretmenlik Alanları, Atama ve Ders Okutma Esaslarına göre atanan rehberlik alan öğretmenleri.
2. Fakültelerin
 - a. Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bölümü/Anabilim Dalı
 - b. Eğitimde Psikolojik Hizmetler Bölümü/Anabilim Dalı
 - c. Psikoloji Bölümümezunu olup öğretmenlik formasyon belgesine sahip olanlar görevlendirilir.

PROGRAMIN AMAÇLARI

Hayat Boyu Rehberlik Hizmetleri Eğitimi Kurs Programını bitiren bireylerin;

1. Hayat boyu öğrenme ve rehberlik kavramlarını açıklaması,
2. Hayat boyu rehberliğin önemini açıklaması,
3. Hayat boyu öğrenme ve hayat boyu rehberlik arasındaki ilişkiyi kavraması,
4. Hayat boyu rehberliğin önündeki engellere yönelik farkındalık kazanması,
5. AB ve OECD ülkelerindeki hayat boyu rehberlik hizmetlerine yönelik farkındalık kazanması,
6. Türkiye ve dünyada hayat boyu rehberlik bilgi sistemlerini listelemesi,
7. Hayat boyu bilgi sistemlerinin amacını açıklaması,
8. Sanayi toplumu ve bilgi toplumu arasındaki farkları kavraması,
9. İş gücü piyasası bilgisi kavramını açıklaması,
10. İş gücü piyasası ve hayat boyu rehberlik hizmetleri arasındaki ilişkileri açıklaması,
11. Kariyer gelişimi ve danışmanlığı kavramını açıklaması,
12. Kariyer danışmanlığının gelişimi konusunda farkındalık kazanması,
13. Kariyer gelişimi kuramlarını sıralaması,
14. Kariyer gelişiminde yeni yönelimleri örneklerle açıklaması,
15. Yeterlik kavramını açıklaması,
16. Mesleki yeterliklerin önemini kavraması,
17. IACV ve CEDEFOP yeterliklerini kavraması,
18. Türkiye’de hayat boyu rehberlik hizmeti sunan uzmanların yeterliklerini açıklaması,
19. Kariyer psikolojik danışmanlık hizmetlerinde çok kültürlü yaklaşımı kavraması,
20. Kültürel farkların hayat boyu rehberlik hizmetlerine etkilerini sıralaması,
21. Engelli bireylere yönelik kariyer danışmanlığı hizmetleri veren danışmanların sahip olması gereken temel bilgileri sıralaması,
22. Kariyer planlama sürecinde ölçme ve değerlendirme hizmetlerini ve önemini açıklaması,

23. Meslek ve etik ilişkisini kavraması,
 24. Kariyer gelişiminde değerlerin rolünü açıklaması,
 25. Amerika Ulusal Kariyer Gelişimi Derneği'nin (NCDA) kariyer psikolojik danışmanları için belirlediği etik standartlarını listelemesi,
 26. Meslek savunuculuğu kavramını örneklerle açıklaması,
 27. Kariyer danışmanlığı hizmetlerinde teknoloji kullanımının nedenlerini, durumunu ve web tabanlı kariyer danışmanlığı sistemini açıklaması,
 28. Kariyer psikolojik danışmanlarında bilgisayar temelli hizmet sunumu için gerekli yeterlikleri sıralaması,
 29. Bilgisayar teknolojileri ile sunulan danışmanlık hizmetiyle ilgili sorunları sıralaması,
 30. Öğrenciler için hayat boyu rehberlik hizmetlerinin önemini kavraması,
 31. İlk ve ortaöğretimde öğrencilerin kariyer gelişiminin amaçlarını sıralaması,
 32. İlk ve orta öğretimdeki öğrencilere yönelik kariyer gelişimini destekleyecek etkinlikler üretmesi,
 33. Yükseköğretimde hayat boyu rehberlik hizmetlerinin önemini kavraması,
 34. Yetişkinlerde hayat boyu rehberlik hizmetlerinin önemini kavraması,
 35. Yükseköğretim öğrencilerine kariyer hizmetleri sunumunda kullanılan yaklaşımları sıralaması,
- amaçlanmaktadır.

PROGRAMIN UYGULANMASIYLA İLGİLİ AÇIKLAMALAR

1. Hayat boyu öğrenmede kişinin kendi gelişimiyle ilgili sorumluluğunun kendinde olması ve bu konuda belirli periyotlarla rehberlik hizmetine ihtiyaç duyması, bireyin hayat boyu öğrenme konusundaki politikalarından, karar, strateji ve projelerden haberdar olması gerekliliği, bireyin tüm AB ülkelerinde belirlenen anahtar becerilerin varlığından haberdar olarak kazanması için gerekli yol haritasını oluşturması bireylerin eğitimde rehberlik hizmetleri konusunda eğitim almasını zorunluluk haline getirmektedir.

Giderek derinleşen ve çok boyutlu hale gelen küreselleşme süreci, yeni eğitim ve işgücü fırsatlarını da beraberinde getirmektedir. Bu süreç sayesinde iş alanları da değişmekte ve beceri sahibi olmadan yapılan işler yok olmaktadır. Ancak bu küreselleşme sürecinde teknolojinin çağa damgasını vuran etkileri, iş piyasasında talep edilen iş gücü niteliklerinin farklılaşması, hayat boyu öğrenme kavramını çok daha önemli bir noktaya getirmiştir. İnsanlar işlerini tam anlamıyla yapabilmek için daha fazla bilgi ve beceriye ihtiyaç duymakta ve formal eğitimlerini tamamladıktan sonra da eğitimlerine devam etmek ve kendilerini geliştirme ihtiyacı duymaktadır. Bu da hayat boyu öğrenmeyi bir bakıma zorunluluk haline getirmektedir.

Kişinin sürdürülebilir bir öğrenen olmasını sağlamak ve bu amaca hizmet eden beceri ve yeterliklerini geliştirmesi için gerekli eğitimleri vermek hayat boyu öğrenmenin bir parçasıdır. Hayat boyu öğrenme, bir kişinin yaşamı boyunca bilgi, beceri ve yetkinliklerini sürekli olarak güncellemesi anlamında kullanılabilir. İlkokuldan üniversiteye kadar diplomalı öğrenimin yanı sıra gerçekleştirilen bu eğitim öğrenenler tarafından da sürekli talep edilmektedir.

2. Hayat boyu öğrenme aynı zamanda istihdam politikaları açısından da önemli bir yere sahiptir. Bireylerin yeni meslekler edinmesi ya da mesleki yeterliliklerinin geliştirilmesi hayat boyu öğrenme ile gerçekleştirilmektedir. Hayat boyu öğrenme kapsamında hayat boyu rehberlik hizmeti sunan uzmanların (rehber öğretmenler), bireylerin istihdam piyasasının ihtiyaçlarına uygun olarak yetiştirilmelerinde, kişisel ve mesleki nedenlerle yeterliliklerinin değişmesi ve gelişmesi aşamalarında bireye rehberlik edecek kişiler olması önem taşımaktadır.

Bu hususlar değerlendirildiğinde hayat boyu rehberlik hizmeti sunan rehber öğretmenlerin hayat boyu öğrenme, hayat boyu rehberlik ve kariyer rehberliği alanlarında yeterliliklerinin geliştirilmesi önemlidir.

3. İş gücü piyasasının talep ettiği nitelikli insan gücünü yetiştirmek için hayat boyu öğrenme felsefesine dayalı etkili bir hayat boyu rehberlik hizmetine ihtiyaç vardır. Hayat boyu rehberlik hizmeti yediden yetmişe tüm bireylere sunulan ve bireylerin ilgi, yeteneklerini tanıması, değerlendirmesi ve kapasitesini en etkili kullanabileceği alanlara yöneltmesini destekleyen hizmetlerdir. Bu bağlamda hayat boyu rehberlik hizmeti sunan personelin yeterlikleri artırılarak bu alanda sunulan hizmetlerin niteliği artırılacak ve insan kaynağının etkili kullanımı ekonomik açıdan da gelişime katkı sağlayacaktır.
4. Programın uygulanmasında ağırlıklı olarak grupla öğrenmeyi destekleyici yöntem ve teknikler ile uygulamaya dayalı yöntem ve teknikler kullanılır. Uygulamalar mümkünse yuvarlak masalarda, grup çalışmalarına ve sunumları dinlemeye uygun bir ortamda gerçekleştirilir.
5. Kurs Programı, Millî Eğitim Bakanlığında görevli uzman, alan öğretmenleri ve alan uzmanları ile iş birliği içinde hazırlanmıştır.
6. Program, Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğüne bağlı eğitim kurumlarında veya kurumlarca uygun görülen eğitim-öğretime elverişli diğer ortamlarda uygulanabilir.
7. Kurs programının amaçları ve içeriği yoluyla kursa katılan bireylere aşağıda tabloda verilen değerlerin kazandırılması ve bu yolla bireylerin geliştirilmesi hedeflenmiştir.

DEĞERLER
Bilgi
Empati

Sorumluluk
Saygı
Hoşgörü
Duyarlık
Sorun çözme
Başarı
Çeşitlilik
Etik
Karar verme
İletişim

PROGRAMIN KREDİSİ

Genel kurs programlarında kredilendirme yapılmamaktadır.

PROGRAMIN SÜRESİ VE İÇERİĞİ

Kurs programının süresi; günde 6 ders saati uygulanacak şekilde toplam 30 ders saatidir. Sürelerin konulara göre dağılımı aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Konular	Süre (Ders Saati)
Hayat Boyu Öğrenme ve Rehberlik Hizmetleri	2
Türkiye ve Dünyada Hayat Boyu Rehberlik Sistemleri	2
İş Piyasası ve Hayat Boyu Rehberlik	2
Kariyer Gelişimi, Kariyer Danışmanlığı ve Kuramlar	2
Kariyer Gelişiminde Yeni Yönelimler	2
Mesleki Yeterlikler	2
Kültürel Farklılıklar ile Çalışma	2
Engelli Bireyler İle Çalışma	2
Ölçme ve Değerlendirme Süreci ve Kariyer Planlama ile İlişkisi	2
Meslek Etiği ve Savunuculuk	3
Kariyer Danışmanlığı Hizmetlerinde Teknoloji Kullanımı	3
Farklı Eğitim Basamaklarında Kariyer Rehberliği	3
Yükseköğretim ve Yetişkinlere Yönelik Kariyer Rehberliği	3
Toplam	30

İÇERİK:

1. HAYAT BOYU ÖĞRENME VE REHBERLİK HİZMETLERİ

- 1.1. Hayat Boyu Öğrenme
- 1.2. Hayat Boyu Rehberlik
- 1.3. Hayat Boyu Öğrenmede ve Rehberlikte Karşılaşılan Küresel Zorluklar
- 1.4. AB ve OECD Ülkelerinde Kariyer Rehberliği Hizmetleri
 - 1.4.1. AB Çerçevesinde Neden Mesleki Rehberlik?
 - 1.4.2. AB'de Mesleki Rehberlik Modelleri
 - 1.4.3. ABD Örneği
 - 1.4.4. Malta Örneği
 - 1.4.5. Almanya Örneği
 - 1.4.6. Mesleki Rehberlik Hizmetlerinde Personel
 - 1.4.7. Stratejik Liderlik

2. TÜRKİYE VE DÜNYADA HAYAT BOYU REHBERLİK BİLGİ SİSTEMLERİ

- 2.1. Hayat Boyu Rehberlikte Bilgi İletişim Teknolojileri
- 2.2. Dünyada Hayat Boyu Rehberlik Sistemleri
 - 2.2.1. Avustralya Örneği
 - 2.2.2. Kanada Örneği
 - 2.2.3. Yeni Zelanda Örneği
 - 2.2.4. İskoçya Örneği
 - 2.2.5. Birleşik Krallık Örneği
 - 2.2.6. Almanya Örneği
 - 2.2.7. Macaristan Örneği
 - 2.2.8. ABD Örneği
- 2.3. Türkiye'de Hayat Boyu Rehberlik Sistemleri

3. İŞ PİYASASI VE HAYAT BOYU REHBERLİK

- 3.1. Sanayi ve Bilgi Toplumunun Yapısı
 - 3.1.1. Sanayi ve Bilgi Toplumu Karşılaştırması
 - 3.1.2. Bilginin Önemi Nedir?
- 3.2. İş Gücü Piyasası ve Hayat Boyu Rehberlik hizmetleri arasındaki ilişkileri
 - 3.2.1. İşgücü piyasası bilgisi ve Hayat boyu rehberlik
- 3.3. Kurumlar arası İşbirliği

4. KARIYER GELİŞİMİ, KARIYER DANIŞMANLIĞI VE KURAMLAR

- 4.1. Kariyer Danışmanlığı
- 4.2. Kariyer Danışmanlığı Kuramları

- 4.2.1. Holland- Tipoloji Kuramı
- 4.2.2. Super Mesleki Gelişim Kuramı
- 4.2.3. Roe Gereksinim Kuramı
- 4.2.4. Gotfredson Daraltma-Uzlaşma Kuramı
- 4.2.5. Sosyal Öğrenme Kuramı

5. KARIYER GELİŞİMİNDE YENİ YÖNELİMLER

- 5.1. Lent, Brown ve Hackett Sosyal Bilişsel Kariyer Kuramı
- 5.2. Savickas'ın Kariyer Yapılandırma Kuramı
- 5.3. Kariyer Danışmanlığında Post Modern Yaklaşımlar
 - 5.3.1. Brown'un Değer Temelli Kariyer Yaklaşımı
 - 5.3.2. Brott'un Hikayelendirme Yaklaşımı
- 5.4. Kariyer Kuramlarında Birleştirici Yaklaşımlar
 - 5.4.1. Sistemler Kuramı Çerçeve Çalışması

6. MESLEKİ YETERLİKLER

- 6.1. Mesleki Yeterlikler Nedir?
- 6.2. İş ve Meslek Danışmanlarının Yeterlikleri
- 6.3. IACV ve CEDEFOP Yeterlikleri

7. KÜLTÜREL FARKLILIKLAR İLE ÇALIŞMA

- 7.1. Kültüre Duyarlı Kariyer Danışmanlığı
- 7.2. Korunmalı Kariyerler ve Öz yeterlik

8. ENGELLİ BİREYLER İLE ÇALIŞMA

- 8.1. Türkiye'de Engelli Bireylerin Durumu
- 8.2. Kariyer Psikolojik Danışmanlarının Dikkat Etmesi Gereken Hususlar

9. ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME SÜRECİ VE KARIYER PLANLAMA İLE İLİŞKİSİ

- 9.1. Kariyer Danışmanlığında Değerlendirmenin Amaçları
- 9.2. Ölçme Araçlarını Yorumlama
- 9.3. Değerlendirme yaklaşımlarının Sınıflanması
 - 9.3.1. Nicel Objektif Değerlendirme
 - 9.3.2. Nitel Değerlendirme

10. MESLEK ETİĞİ VE SAVUNUCULUK

- 10.1. Meslek ve Etik İlişkisi
- 10.2. Karar verirken Etik İlkelerin Kullanılması

10.3.Kariyer Gelişiminde Değerlerin Rolü

10.4. Etik Standartlar

10.5. Meslek Savunuculuğu

11. KARIYER DANIŞMANLIĞI HİZMETLERİNDE TEKNOLOJİ KULLANIMI

11.1. Kariyer danışmanlığı hizmetlerinde teknoloji kullanım nedenleri

11.2. Kariyer danışmanlığı hizmetlerinde teknoloji kullanımının tarihsel gelişimini

11.3. Web tabanlı sistemler

11.4. Bilgisayar temelli hizmet sunumu için gerekli yeterlikler

12. FARKLI EĞİTİM BASAMAKLARINDA KARIYER REHBERLİĞİ

12.1. Öğrenciler için hayat boyu rehberlik hizmetlerinin önemi

12.2. İlkokulda kariyer gelişimi

12.3. Ortaokulda kariyer gelişimi

12.4. Lisede kariyer Gelişimi

13. YÜKSEKÖĞRETİMDE VE YETİŞKİNLERE YÖNELİK KARIYER REHBERLİĞİ

13.1. Yükseköğretimde hayat boyu rehberlik hizmetleri

13.2. Yetişkinlerle hayat boyu rehberlik hizmetleri

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRMEYLE İLGİLİ ESASLAR

1. Değerlendirme, Yaygın Eğitim Kurumları Yönetmeliği esaslarına göre belirlenmelidir.
 - Kursiyerin kendi kendine yaptığı tüm öğrenim faaliyetler,
 - Kursiyerin performansına dayalı olarak gerçekleştirilecek sınavlar,
 - Kursiyere kurs sonunda uygulanan yazılı sınavlar, 100 puan üzerinden değerlendirilir.
2. Değerlendirme; ders öğretmeni tarafından yazılı, sözlü, uygulamalı sınavlar veya varsa ödev ya da projelere göre yapılır. Birden fazla sınav şekli ile sınavı yapılan dersin puanı veya notu, bu sınavların aritmetik ortalaması ile belirlenir. Bu puan veya not, kursun başarı puan ya da notu olarak değerlendirilir.
3. Programların özelliğine göre sınavlar ve başarı değerlendirmesi bilişim teknolojisi kullanılarak da yapılabilir.
4. Kursiyerlerin sağlık durumları veya bedensel engelleri nedeniyle bazı derslerdeki sınavlar, durumlarına uygun sınav yöntemiyle yapılır.

PROGRAMIN UYGULANMASINDA KULLANILACAK ÖĞRETİM ARAÇ-GEREÇLERİ

Programın uygulama sürecinde;

1. Ders kitabı olarak Millî Eğitim Bakanlığının yayınlamış olduğu materyaller kullanılmalıdır.
2. Kaynak ders kitapları, bireysel öğrenme materyalleri, kaynak ders kitaplarının bulunmaması durumunda öğretmen/öğretici tarafından hazırlanan ders notları kullanılmalıdır.
3. Yararlanılacak kaynak araç-gereçlerin programın amaçlarını gerçekleştirecek nitelikte öğretim, yöntem ve tekniklerine uygun olması önem taşımaktadır.
4. Programın uygulanabilmesi için hayat boyu rehberlikle ilgili standart donanımlar kullanılmalıdır.

BELGELENDİRME

Kursu başarı ile tamamlayanlara, kurs bitirme belgesi düzenlenir.